

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 99/2017-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 15. februára 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], zastúpenej advokátskou kanceláriou OLEXOVA VASILISIN s. r. o., Gorkého 6, Bratislava, konajúcou advokátom JUDr. Marcelom Vasilišinom, LL.M., ktorou namieta porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8 Sžf 112/2014 z 25. augusta 2016, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti [REDACTED], odmieta pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. novembra 2016 doručená sťažnosť spoločnosti [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej

len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8 Sžf 112/2014 z 25. augusta 2016 (ďalej len „najvyšší súd“ a „uznesenie najvyššieho súdu“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplynulo, že sťažovateľka bola ako žalobkyňa účastníkom konania o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Daňového úradu Bratislava (ďalej len „daňový úrad“) podľa § 247 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku. Žalobou doručenu Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) 23. júna 2014 sa domáhala, aby tento preskúmal rozhodnutie daňového úradu z 8. apríla 2014 (ďalej len „rozhodnutie daňového úradu“), ktorým bola sťažovateľke uložená povinnosť zložiť zábezpeku na daň z pridanej hodnoty v sume 340 000 €. Ešte pred podaním žaloby krajskému súdu podala sťažovateľka na daňovom úrade proti jeho rozhodnutiu 30. apríla 2014 mailom a v elektronickej forme a s doplnením podania v listinnej forme 2. mája 2015 odvolanie. Daňový úrad následne sťažovateľke oznámil, že odvolanie považuje za nepodané, keďže, hoci bolo podané v zákonnej lehote, nebolo podané elektronickejšími prostriedkami. Ako ďalej sťažovateľka uvádza, podľa názoru daňového úradu tento formálny nedostatok podania nebolo možné žiadnym spôsobom zhojiť tak, ako to je v ostatných konaniach pred orgánmi verejnej moci. Predmetné oznámenie daňového úradu z 13. mája 2014 (ďalej len „oznámenie daňového úradu“) jej bolo doručené 19. mája 2014.

3. Krajský súd uznesením sp. zn. 1 S 128/2014 z 11. septembra 2014 konanie zastavil, keď dospel k záveru, že sťažovateľka napadla žalobou prvostupňové rozhodnutie správneho orgánu, ktoré podľa § 247 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku nemôže byť predmetom súdneho prieskumu. Na odvolanie sťažovateľky vo veci rozhodoval najvyšší súd, ktorý uznesením napadnutým touto sťažnosťou uznesenie krajského súdu potvrdil. Sťažovateľka v sťažnosti namieta, že podaním odvolania 30. apríla 2014 boli vyčerpané všetky opravné prostriedky, rozhodnutie daňového úradu nadobudlo právoplatnosť a podanie iného odvolania nie je možné. Postupom najvyššieho súdu jej preto bola odňatá možnosť konať pred súdom, keďže podaním odvolania proti rozhodnutiu daňového úradu splnila predpoklady na podanie žaloby, a preto podľa jej názoru nie je dôvod na odmietnutie žaloby.

4. V petite sťažnosti sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. NSSR rozhodnutím zo dňa 25.08.2016 [REDAKOVANÉ] c/a Daňový úrad Bratislava po preskúmaní zákonnosti rozhodnutia porušil právo sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje rozhodnutie NSSR sp. zn. 8Sžf/112/2014 zo dňa 25.08.2016 vo veci a vracia mu vec na ďalšie konanie.

3. Ústavný súd Slovenskej republiky sťažovateľovi priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 363,79 EUR...“

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sa každý môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

6. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Cieľom predbežného prerokovania každého návrhu (vrátane sťažnosti namietajúcej porušenie základných práv a slobôd podľa ústavy) je rozhodnúť o prijatí návrhu na ďalšie konanie alebo o jeho odmietnutí, a teda vylúčení z ďalšieho konania pred ústavným súdom zo zákonom ustanovených dôvodov. Pri predbežnom prerokovaní návrhu takto ústavný súd skúmal, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

7. Predovšetkým ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že sťažnosť, ktorú za sťažovateľku podal kvalifikovaný právny zástupca (advokát), vykazuje zásadné nedostatky, z ktorých vyčnieva označenie tvrdeného porušovateľa práv sťažovateľky v petite jej sťažnosti len skratkou „NSSR“ bez toho, aby v texte sťažnosti bola táto skratka priradená k plnému označeniu najvyššieho súdu (sťažovateľka rovnako používa bez vysvetlenia skratku „[REDACTED]“). Taktiež je potrebné uviesť, že sťažovateľka v sťažnosti na viacerých miestach zmätočne uvádza, že krajský súd jej žalobu zamietol, resp. odmietol, pričom z obsahu pripojeného rozhodnutia krajského súdu je zrejmé, že konanie o jej žalobe bolo zastavené (táto teda nebola zamietnutá a už vôbec nie odmietnutá). Ústavný súd v tejto súvislosti už vo svojom uznesení sp. zn. II. ÚS 117/05 z 11. mája 2005 uviedol: „Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony

boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom.“

8. Aj napriek uvedenému však zo sťažnosti možno vyvodit' primárny dôvod nesúhlasu sťažovateľky s napadnutým uznesením najvyššieho súdu. Ústavný súd preto v záujme naplnenia materiálneho prístupu k ochrane ústavnosti zameral pri predbežnom prerokovaní sťažnosti svoju pozornosť aj na ostatné zákonné dôvody, ktoré sú podľa § 25 ods. 2 a 3 zákona o ústavnom súde limitom pre odmietnutie sťažnosti, resp. pre jej prijatie na ďalšie konanie. Osobitne sa pritom zameral na skúmanie, či sťažnosť nie je zjavne neopodstatnená.

9. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti v zmysle judikatúry ústavného súdu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánom štátu (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, alebo z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno preto považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, I. ÚS 426/08).

10. Najvyšší súd potvrdzujúci výrok napadnutého uznesenia odôvodnil takto:

«Krajský súd napadnutým uznesením podľa § 250d ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) zastavil konanie o žalobe žalobcu proti rozhodnutiu žalovaného zo dňa 08. apríla 2014. Krajský súd uviedol, že žalobca napadol prvostupňové správne rozhodnutie, ktoré v zmysle § 247 ods. 2 OSP nemôže byť predmetom preskúmania súdom. Zdôraznil, že žalobca podal na súd žalobu na preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu prvého stupňa predčasne, nakoľko voči žalobou napadnutému rozhodnutiu podal odvolanie, o ktorom bude rozhodovať nadriadený správny orgán, teda správna žaloba nesmerovala proti rozhodnutiu správneho orgánu druhého

stupňa, ktoré nadobudlo právoplatnosť po vyčerpaní všetkých riadnych opravných prostriedkov, ktoré sa preň pripúšťajú.

Najvyšší súd ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 v spojení s § 246c ods. 1 OSP) preskúmal napadnuté rozhodnutie krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu nemožno priznať úspech.

Správne súdnictvo je založené na generálnej klauzule vyjadrenej v ustanovení čl. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 36 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd; Občiansky súdny poriadok však negatívnou enumeráciou v ustanovení § 248 kvantitatívne zužuje rozsah rozhodnutí správnych orgánov podliehajúcich súdnemu prieskumu. Pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutí správnych orgánov je potrebné mať na zreteli aj charakter napádaného rozhodnutia v zmysle ustanovení § 244 ods. 3, § 247 ods. 2 OSP, teda či ide o rozhodnutie, ktoré bolo vydané v správnom konaní,

- zakladá, mení alebo ruší oprávnenia a povinnosti fyzických a právnických osôb alebo sa priamo dotýka práv, právom chránených záujmov alebo povinností fyzických alebo právnických osôb,

- po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov (odvolanie, rozklad) nadobudlo právoplatnosť.

Žalobou v správnom súdnictve podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku je možné napadnúť právoplatné rozhodnutia správneho orgánu, ktorý rozhodoval v poslednom stupni, a ktorým bol žalobca podľa svojho názoru ukrátený na svojich právach (§ 247 ods. 1, ods. 2, § 250 ods. 4 OSP). To znamená, že žaloba má smerovať proti rozhodnutiu správneho orgánu druhého stupňa, ktoré nadobudlo právoplatnosť. Zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu prvého stupňa je preskúmaná v spojení s právoplatným rozhodnutím správneho orgánu druhého stupňa a ak rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa obsahuje rovnaké vady ako druhostupňové rozhodnutie, je možné ho zrušiť podľa ustanovenia § 250j ods. 2 OSP, ale vždy len v spojení s právoplatným druhostupňovým rozhodnutím, nie samostatne. Zákonom stanovená podmienka vyčerpania riadnych opravných prostriedkov je namieste preto, aby súd nenahrádzal odvolací správny orgán.

Od právoplatnosti rozhodnutia správneho orgánu v druhom stupni sa odvíja aj lehota pre podanie žaloby v zmysle ustanovenia § 250b ods. 2 OSP (dva mesiace od právoplatnosti rozhodnutia správneho orgánu, ktorý rozhodoval v poslednom stupni).

Najvyšší súd Slovenskej republiky z obsahu súdneho spisu zistil, že žalobca podal žalobu o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovaného zo dňa 08. apríla 2014, ktorým tento podľa § 4c ods. 2 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty určil žalobcovi ako žiadateľovi o registráciu pre daň z pridanej hodnoty zábezpeku na daň z pridanej hodnoty vo výške 340 000 € na obdobie 12 mesiacov.

Zo spisového materiálu ďalej vyplýva, že žalobca dňa 02. mája 2014 podal odvolanie proti napadnutému rozhodnutiu správneho orgánu prvého stupňa, pričom tento sa s ním vysporiadal oznámením zo dňa 13. mája 2014, v ktorom uviedol, že odvolanie považuje za nepodané, nakoľko v zmysle § 14 zákona č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov bol žalobca povinný od 01. januára 2014 doručovať všetky podania elektronickými prostriedkami.

Odvolaací súd sa stotožnil so záverom krajského súdu, že žalobca v žalobe napadol prvostupňové rozhodnutie, proti ktorému bolo možné podať opravný prostriedok – odvolanie. Nešlo teda o právoplatné rozhodnutie, ktoré by bolo možné napadnúť žalobou v správnom súdnictve (druhá hlava piatej časti Občianskeho súdneho poriadku). Nebola splnená základná podmienka konania podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku (§ 247 ods. 2 OSP), ktorá umožňuje preskúmať právoplatné rozhodnutia správneho orgánu, ktorý rozhodoval v poslednom stupni, po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov.

Odvolaacia námietka žalobcu, spočívajúca v tvrdení, že odvolaním žalobcu zo dňa 02. mája 2014 proti rozhodnutiu Daňového úradu Bratislava dňa 08. apríla 2014 sa nadriadený správny orgán zaoberať nebude a nebude o ňom ani rozhodovať, nebola spôsobilá spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia, nakoľko v zmysle ustálenej súdnej praxe sa už niekoľko rokov za spôsobilý predmet súdneho prieskumu považujú aj listy s charakterom rozhodnutia vydané príslušným orgánom verejnej správy ako právnoaplikačné akty správnych orgánov uvedené v ustanovení § 3 ods. 7 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok). Preto mal žalobca možnosť napadnúť žalobou podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku vyššie uvedené oznámenie Daňového úradu Bratislava.»

11. Najvyšší súd takto v zhode s krajským súdom konštatovali, že žalobe sťažovateľky nemožno priznať úspech, keďže smerovala proti prvostupňovému rozhodnutiu správneho orgánu, pričom účinná procesná úprava (v tom čase Občiansky súdny poriadok) ako predpoklad podania žaloby o preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu ustanovovala, že musí ísť o rozhodnutie, ktoré nadobudlo právoplatnosť po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov (odvolania). Keďže však sťažovateľka podala žalobu len proti prvostupňovému rozhodnutiu daňového úradu, proti ktorému bolo možné podať odvolanie, nebola splnená základná podmienka konania podľa § 247 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku.

12. Výklad relevantných procesných noriem v odôvodnení napadnutého uznesenia najvyššieho súdu je jasný a zrozumiteľný a zároveň dáva odpoveď na všetky podstatné otázky týkajúce sa prípustnosti žaloby sťažovateľky o preskúmanie prvostupňového rozhodnutia daňového úradu. Tento výklad pritom z pohľadu ústavného súdu možno považovať za ústavne akceptovateľný a primerane argumentačne zdôvodnený. Napokon, obdobné závery o neprípustnosti žaloby o preskúmanie prvostupňového správneho rozhodnutia aproboval ústavný súd už v uznesení sp. zn. III. ÚS 469/2011. Zákonné predpoklady prípustnosti žaloby totiž neboli najvyšším súdom vyložené tak, aby tým bol popretý zmysel či význam citovaných zákonných ustanovení. Ich účel totiž spočíva v súdnom prieskume rozhodnutí správnych orgánov, ktorých zákonnosť – tam kde to zákon pripúšťa – už bola primárne preskúmaná v odvolacom správnom konaní iniciovanom jeho účastníkom. Ak účastník správneho (daňového) konania odvolanie proti prvostupňovému rozhodnutiu nepodá, prípadne toto odvolanie podá, ale spôsobom, že nie je spôsobilé vyvolať odvolacie konanie na druhostupňovom správnom orgáne, nemôže sa následne domáhať súdneho prieskumu zákonnosti tohto prvostupňového rozhodnutia, chýba totiž naplnenie základnej procesnej podmienky (§ 247 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku).

13. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť tento právny názor svojím vlastným (m. m. II. ÚS 134/09, I. ÚS 417/08). V napadnutom uznesení

najvyššieho súdu teda ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti nezistil nič, čo by ho robilo ústavne neakceptovateľným, a teda vyžadujúcim korekciu zo strany ústavného súdu. S prihliadnutím na odôvodnenosť napadnutého rozhodnutia, ako aj s poukazom na to, že obsahom základného práva na súdnu ochranu (ako aj práva na spravodlivé súdne konanie) nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (obdobne napr. II. ÚS 218/02, III. ÚS 198/07, II. ÚS 229/07, I. ÚS 265/07, III. ÚS 139/08), ústavný súd sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

14. Pre úplnosť ústavný súd považuje za vhodné doplniť, že v obdobných súvislostiach už rozhodoval o viacerých sťažnostiach sťažovateľky, kde namietala porušenie svojich práv rozhodnutiami všeobecných súdov v iných konaniach. V princípe rovnako išlo o to, že sťažovateľka svoj nesúhlas s rozhodnutiami a postupmi daňového úradu, ktorý jej viaceré odvolania považoval pre absenciu riadneho elektronického podania za nepodané, prejavila aj inými návrhmi v iných typoch konania. Obdobný postup daňových úradov ako v tejto veci však bol ako zákonný aprobovaný aj v konaniach proti nečinnosti orgánu verejnej správy, kde návrh sťažovateľky bol zamietnutý, pričom ústavná sťažnosť sťažovateľky proti rozhodnutiam všeobecných súdov bola ako zjavne neopodstatnená odmietnutá (II. ÚS 57/2016, III. ÚS 128/2016). Rovnako ústavný súd poukazuje aj na rozhodnutia sp. zn. II. ÚS 839/2015 a sp. zn. I. ÚS 19/2016, ktorými ústavný súd skutkovo obdobnú ústavnú sťažnosť sťažovateľky proti zamietajúcim rozhodnutiam všeobecných súdov vo veci návrhu na poskytnutie ochrany pred nezákonným zásahom daňového úradu rovnako odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

15. V závere ústavný súd uvádza, že v slobodnej spoločnosti je predovšetkým vecou nositeľov práv, aby svoje práva hájili a starali sa o ne (*vigilantibus iura*). Ten, kto sa stavia k ochrane svojich práv s ľahostajnosťou alebo nevedomosťou, nemôže s úspechom požadovať ochranu týchto svojich práv na ústavnom súde, tak ako to urobila v tomto konaní sťažovateľka prostredníctvom osoby práva znalejš (advokáta), u ktorej platí notorieta, že pozná platné právo (m. m. I. ÚS 657/2016).

16. Z uvedených dôvodov neprichádzalo do úvahy, aby ústavný súd sťažnosť prijal na ďalšie konanie. Tejto totiž chýbala akákoľvek ústavnoprávna relevancia, ktorá by takýto postup a rozhodnutie ústavného súdu odôvodňovali. Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú. Keďže bola sťažnosť odmietnutá už pri jej predbežnom prerokovaní, ústavný súd nemohol rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľky, ktoré sú viazané na to, že sťažnosti by bolo vyhovené (zrušenie uznesenia najvyššieho súdu, vrátenie veci na ďalšie konanie, priznanie náhrady trov konania).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. februára 2017